

DZIENNIK

ZARZĄDU

M. ŁÓDZI

Redakcja i administracja
ul. Pomorska 18.

Administracja czynna od godz. 9—12 wp.
Redakcja od godz. 2—3 po południu.

Prenumerata: Kwartalnie .Mk. 12000.—
Miesięcznie . „ 4000.—

Ogłoszenie: Wiersz nonparelowy (cztery szpalty na stronie) Mk. 1000.—Przed tekstem Mk. 3000.— za wiersz (dwie szpalty na stronie). Drobne 400 marek za wyraz. Najmniejsze ogłoszenie mk. 4000.—

Cena egzemplarza 1000 Mk.

Nr 33. (203.)

Łódź, wtorek 7 sierpnia 1928 r.

Rok V.

Dr. PIOTR WIELGUS,
wiceprezydent m. Krakowa.

Reforma finansów Państwa a skarbo- wość komunalna.

(Dokończenie).

Przystępując obecnie do omówienia też do tymczasowej ustawy, dotyczącej danin i dochodów komunalnych, i ich znaczenia dla finansów miast, ze stanowiska ogólnego zauważamy:

1) tezy te, stwierdzając, że w każdej z dzielnic są różne systemy podatkowe i odmiennie wprowadzane podatki i dążąc do ujednostajnienia we wszystkich dzielnicach systemu podatkowego, stanowią dalszy krok do zatarcia różnic dzielnicowych;

2) tezy te, po ich przedyskutowaniu, stanowiąc mogą substrat do wydania tymczasowej ustawy podatkowej;

3) wnioskujej z treści ich i biorąc pod uwagę obecny stan finansowy państwa; wykluczona jest możliwość odstąpienia poważniejszych źródeł podatkowych samorządowi do wyłącznej eksploatacji, bo źródła te muszą w pierwszym rzędzie zasilać finanse państwa. Zasadniczo mogą być podatki komunalne pobierane w formie dodatków do podatków państwowych lub też w formie udziałów we wpływach z podatków państwowych, a nadto mogą istnieć samoistne podatki komunalne, o ile nie obejmują dziedziny majątkowej przez państwo dla siebie wyłącznie rezerwowanej;

4) tezy rozróżniają w dziedzinie skarbowości samorządowej:

a) samorządy wojewódzkie,

b) „ niższej kategorii, do których należą trzy kat., t. j. gromady, gminy i związki powiat,

c) miasta niewydzielone z powiatu, traktowane o ile możliwości na równi ze związkami powiatowymi,

d) miasta o własnych statutach, o których tylko mimochodem wspominają.

Te ostatnie miasta wedle treści też traktowane także jako samorządy niższego typu.

Otóż te właśnie samorządy zasadniczo korzystać mają z dochodów publiczno-prawnych, uprzystępnionych samorządowi, po potrąceniu rezerw, zastrzeżonych dla samorządu wojewódzkiego (teza 8);

5) słabe miasta i związki powiatowe będą zasilane przez związki wojewódzkie z specjalnych funduszy, z czego wynika, że na przyszłość miasta, a mowa tu zdaje się o miastach niewydzielonych z powiatów, za pośrednictwem Rządu nie będą mogły liczyć na pomoc finansową.

Następnie tezy wyliczają szczegółowo dziedziny podatkowe, dostępne dla samorządu, a to:

- 1) podatek gruntowy i podatek od budynków poza obszarem gmin wiejskich,
- 2) podatek przemysłowy,
- 3) „ dochodowy,
- 4) „ od nieruchomości,
- 5) „ od lokali,
- 6) podatki konsumpcyjne,
- 7) „ obrotowe, a wreszcie
- 8) opłaty;

ad 1) podatki komunalne od gruntów i budynków poza obszarem gmin miejskich, mogą być pobierane tylko pod postacią dodatków do podatków państwowych. — Nie jest to nic nowego, jest to oddawna na terenie Małopolski praktykowana forma podatku gminnego. — Podatek gruntowy dla miast nie przedstawiał poważniejszych dochodów. — Uchwalone dodatki komunalne do tych podatków rozdzielać się mają w ten sposób, że:

- a) 10% otrzymuje samorząd wojewódzki,
- b) z pozostałej części dodatków do podatku gruntowego $\frac{1}{3}$ część przynajmniej się gminom wiejskim — przekroczenie tej normy jest możliwe, ale tylko w razie zatwierdzenia przez Wydz. wojewódzki,
- c) reszta z dodatków przyspać ma związkom powiatowym,
- d) odnośnie do miast wydzielonych i niewydzielonych z powiatu, a więc i w miastach o własnych statutach, — bo w tezach w tym kierunku niema różniczkowania, dodatki do wspomnianych podatków przypadać mają w całości miastom, z potrąceniem 10% dla samorządu wojewódzkiego.

Wobec projektowanych dodatków do podatku gruntowego — tezy przyjmują konieczność zniesienia i uchylenia na przyszłość wszelkich innych samoistnych podatków, stanowiących bezpośrednie obciążenie właścicieli nieruchomości, jak podatków od poręb leśnych, torfowisk, drzew owocowych, sadów, ogrodów, zwierząt domowych, psów po wsiach i t. d., a natomiast przewidują możliwość pobierania samoistnych podatków tylko od zbytkownych koni i psów, od zbytkownych wehikułów, samochodów, karet i t. d., które jednak nie przedstawiają znaczniejszego interesu finansowego dla miast.

ad 2) co do podatku przemysłowego, to wedle treści tez, przewidziany jest samorządowy dodatek do państwowej przedpłaty na podatek przemysłowy (patent).

Dodatek ten ma przyspać w całości miastom bez żadnych potrąceń na rzecz samorządów wojewódzkich. — Treść tez, o ile dotyczy dodatku przemysłowego, stoi w pewnej sprzeczności z treścią nowego projektu ustawy o podatku przemysłowym, który przewiduje samoistny podatek komunalny w wysokości 0,5%, a nie dodatek do podatku. — Sposób ustalenia podatku przemysłowego, sposób jego wymiaru i ściągania nie jest dla miast obojętny, bo pomijając, że miasta dla wymiaru tego podatku i jego ściągnięcia muszą stworzyć cały aparat kosztowny, to pozatem miasta, jako

samorządowe instytucje ze względu na skład swych zarządów mogą się znaleźć niejednokrotnie w dość trudnem położeniu przy samym wymiarze tego podatku. — Nie ulega wątpliwości, że dochody z tego źródła podatkowego mogą być dla miast wcale pokaźne, o ile również także państwowe przedsiębiorstwa i państwowe instytucje kredytowe nie będą od tego podatku uwolnione, jak to przewiduje art. 8 projektu ustawy w przedmiocie państwowego podatku przemysłowego, inaczej bowiem podatek ten nie przedstawiałby dla miast poważniejszego dochodu.

ad 3) Odnosnie do podatku dochodowego, tezy przewidują dodatek do tego podatku w wysokości określonej w ustawie o zasileniu finansów miejskich i cały ten dotychczasowy dodatek, względnie udział na rzecz samorządów przypada tymże samorządom bez potrąceń na rzecz wojewódzkich samorządów, czyli innemi słowy w dziale tego podatku nie są przewidziane zmiany.

Tu nadmienić należy, że jakkolwiek sposób wymiaru i ściągania tych podatków jest bardzo powolny, że choć podatki te wpływają dopiero w następnym roku po roku podatkowym i to wpływają kwoty zdewaluowane, mimo to dodatki do tego podatku są dla miast źródłem dochodu.

Podatek ten zreformowany obecnie płacą wszystkie sfery robotnicze i urzędnicze, a dążyć należy, by miasta wszystkie z Warszawą zrównano i podwyższono stopę udziału czy dodatku do tego podatku z 80% na 60%.

ad 4) co do podatku od nieruchomości, to do końca roku 1928 podatek ten przekazany został samorządom. — Samorzady jednak w znacznej mierze z tego podatku nie korzystały, bo stawki tego podatku są małe, a wymiar podatku stosunkowo kosztowny.

Podatek ten Rząd zamierza odebrać samorządom i wobec bliskiej zmiany ustawy o ochronie lokatorów spodziewa się znaleźć w nim wydátne źródło dochodów. — W tym stanie rzeczy, jak obecnie, miasta z tego źródła ubytku dochodu prawie że nie odczują.

Dla miasta zastrzeżone są dodatki do tego podatku, tezy przewidują jednakże również i możność nałożenia samodzielnego podatku od nieruchomości przez samorzady, o ile tego będą żądały, co jednak sprzeciwia się ogólnym zasadom, by z tych samych źródeł dochodu nie czerpano kilkakrotnie.

Co do rozdziału tego podatku względnie dodatków między miasta a samorzady wojewódzkie — tezy nie podają żadnych zasad, wobec czego spodziewać by się należało, że całe te dodatki przypadną samorządom. — Rzecz naturalna, że z chwilą zmiany ustawy o ochronie lokatorów, z chwilą znacznego podwyższenia czynszów, wydajność tego podatku będzie bardzo pokaźna, gdyby wymiar tego podatku oprzeć miano na nowo ustalić się mających czynszach. — O tej właśnie podstawie wymiaru podatku od nieruchomości wspominają tezy. — Jeśli obecnie podatek lokatorski, jako samodzielny miejski podatek pobierają miasta, to temsamem i ten podatek na podobnych oprzeć się mający zasadach należało miastom względnie samorządom pozostawić, a nie ograniczać samorządów tylko do dodatków do tych podatków, o ile wogóle wbrew zasadzie non bis in idem czynsze z domów mają podlegać podwójnemu opodatkowaniu.

ad 5) podatki od lokali pozostać mają w niezmienionej formie, przyczem powinna być miastom pozostawiona możność wprowadzenia samodzielnych podatków od hoteli, od podnajmowanych zbędnych lokali i t. d. zwłaszcza, że podatek hotelowy już niektóre miasta pobierają.

ad 6) Minister Skarbu zastrzega w swych tezach, że państwo pobierać będzie do wszystkich państwowych podatków konsumpcyjnych dodatki komunalne w wysokości 10%.

Jakkolwiek zastrzeżone zostało, że Gminy przez wprowadzenie 10% dodatku nie mogą być pokrzywdzone, to jednak o ile chodzi o Lwów i Kraków, pewniejszym dla tych miast jest mieć tę sprawę we własnych rękach, zarówno więc Lwów, jak Kraków, jako miasta zamknięte, mające aparat urzędowy do ściągania opłat, będą się usilnie starać o utrzymanie tych opłat w formie obecnej.—Co do innych miast, to dochód z dodatków do podatku konsumpcyjnego, o ile stopa 10% zostanie odpowiednio podwyższona, będzie mógł w pewnych warunkach poważnie zasilać finanse miejskie.

ad 7) tezy p. Ministra Skarbu przewidują ponadto możliwość wprowadzenia samoistnego komunalnego podatku od towarów przywożonych drogami lądowymi, wodnymi lub powietrznymi, od zabaw, widowisk, od posiadania zbytkownych psów i koni, rowerów, karet, samochodów, bilardów, stolików do gry w karty, instrumentów muzycznych, od ogłoszeń i t. p. z tem, że podatki od ładunków kolejowych muszą mieć zatwierdzenie nie tylko Ministra spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu, ale i z Ministrem Kolei. — Niektóre z tych podatków, jak od towarów przywożonych drogami lądowymi, wodnymi lub powietrznymi, od zabaw, widowisk, od posiadania zbytkownych psów — szereg miast Rze. czyśpolitej już pobiera, przyczem stwierdzić należy, że w większych miastach podatek tzw. towarowy i od widowisk przedstawiają poważne rubryki dochodów.

Podatki od przeniesienia nieruchomości pod tytułem opłatnym powinny być pobierane na rzecz samorządów w pełnej wysokości — 4% od ceny kupna. Podatki te już wszystkie prawie miasta mają, w tym więc kierunku tezy nic nowego w omawianej dziedzinie nie przynoszą, jak tylko że przyjmują stałą normę 4%, a nie jak w dotychczasowej praktyce od 1 — 4%.

Pozatem przewidziane są dodatki do podatków od spadków i darowizn. O ileby te dodatki przyznano ciałom samorządowym i to w wyższym procencie, to z tytułu dodatków do podatków od spadków i darowizn miasta mogłyby mieć również poważniejsze dochody.

Doniosłej wagi jest treść końcowych tez, że uchwały ciał samorządowych w przedmiocie wprowadzenia lub podwyższenia opłat za czynności lub świadczenia urzędowe nie podlegają zatwierdzeniom, o ile nie przewyższają kosztów utrzymania odnośnej gałęzi administracji komunalnej, lub też nierównomiernie nie obciążają płatników.

Przyjęcie tego rodzaju zasady dać może miastom podstawy do nałożenia dla pokrycia kosztów administracji na strony takich opłat, by przynajmniej te koszty miasta opłacić mogły.

Wprawdzie w niektórych miastach już wprowadzono obok stempla miejskiego także opłaty za czynności urzędowe i opłaty manipulacyjne, atoli te opłaty są stosunkowo niskie i nie stoją w stosunku do wydatków z administracją miasta połączonych, dlatego opłaty te będą musiały miasta zrewidować i dostosować do wydatków.

ad 1—8). Obliczenie zasadniczej stopy dodatków do podatków na 10% jest stanowczo za niskie i niewystarczające dla miast, które muszą nie tylko doprowadzić do równowagi budżety, ale sanować lata poprzedniej gospodarki deficytowej i uporządkować wreszcie stosunki gospodarcze we wszystkich dziedzinach samorządowej gospodarki miejskiej.

Streszczając zasady omawianych tez, stwierdzić należy, że wszystkie źródła dochodów dla ciał samorządowych w tezach przewidziane, nie obejmują właściwie nic nowego, bo podatki te i opłaty istniały już jako samoistne podatki, już to jako dodatki do podatków względnie jako udział ciał samorządowych w odnośnych podatkach, jak np. w podatku dochodowym,

podkreślić należy jednak jedną bardzo zdrową myśl, mianowicie, że finanse państwa i miast oprzeć się mają w zasadniczych podstawach na podatkach bezpośrednich.

Praktyczną jest również zasada ogólna wyrażona w tezach, że aż do ustalenia dodatków komunalnych za dany rok można pobierać zaliczkowo dodatki według normy ustalonej na rok poprzedni. W tym stanie rzeczy, względnie projektów i zamierzeń, najpraktyczniej i najkorzystniej będzie dla miast uzyskać dodatki do podatków gruntowych, przemysłowych, dochodowych, od nieruchomości, od lokali i t. p., które to dodatki państwowe władze skarbowe same by wymierzały i ściągały. Zasadniczo sprzeciwić się należy, aby w dziedzinie tego samego podatku funkcjonowały dwie władze wymiarowe, t. j. państwowe i samorządowe, jak to jest zamierzone przy podatku przemysłowym, od nieruchomości t. d.

Należy więc przyjąć za zasadę stworzenie jednolitego całokształtu, obejmującego system podatków państwowych i samorządowych, tych ostatnich w formie dodatków do podatków państwowych, nie wyłączając przytem pod zastrzeżeniami poprzednio omówionemi możliwości nakładania w własnych dziedzinach skarbowych samodzielnych podatków i opłat przez miasta.

Cała akcja Ministerstwa Skarbu rozbudowy systemu podatkowego dla samorządów, to jednak praca obliczona jeśli nie na lata, to w każdym razie na długie miesiące, gdy tymczasem miastom dziś już grozi bankructwo, miasta od szeregu miesięcy wypłacają pobory funkcyjarszyszy w kilku ratach, a najważniejsze działy gospodarki miejskiej leżą odłogiem. Miasta, w obecnym ich położeniu, potrzebują doraźnej, natychczasowej pomocy, a drogą jej—to upoważnienie p. Ministra Skarbu do udzielenia samorządom miejskim przez czas aż do uregulowania skarbowości miejskiej w sposób umożliwiający zarządom miast pokrywanie z własnych dochodów podatków i wydatków administracji bieżącej, odpowiedniej bezprocentowej pomocy finansowej ze Skarbu Państwa.

Powyższe zamierzenia finansowe o tyle będą jednak dla miast skuteczne, o ile Rząd przeprowadzi zapowiadzaną naprawę Rzeczypospolitej — przedewszystkiem przystąpi do reformy finansów państwa, reformy systemu podatkowego, reformy stosunków walutowych. Bez zasadniczej bowiem zmiany w systemie polityki gospodarczej państwa — o sanacji finansów miast, o poprawie gospodarki miejskiej mówić niepodobna.

Z temi ostatniemi zastrzeżeniami rzecz ujmując — problem sanacji skarbowości gmin miejskich dałby się ująć w następujące zasady:

A. Warunki ogólne.

1) sanacja stosunków finansowych w miastach da się osiągnąć tylko w ściślejszej łączności z uzdrowieniem finansów państwa i gospodarstwa społecznego narodu.

2) zasadniczym warunkiem sanacji stanu gospodarczego państwa jest dążenie do najspieszniejszego osiągnięcia równowagi budżetu.

3) równowaga budżetu nie da się osiągnąć bez radykalnego przeprowadzenia najdalej idącej oszczędności w administracji państwowej i najszybszej reformy systemu administracyjnego z jednej strony, a gruntownej reformy systemu podatkowego z drugiej.

B. Warunki szczegółowe.

1) ustawa o zasileniu finansów miejskich z 17 grudnia 1921, jako zupełnie niewystarczająca, powinna być zupełnie zniesiona. O ile pewne źródła dochodów miejskich, nią przewidziane, mają być nadal utrzymane, uchylony być musi przepis art. 29 tejże ustawy, wedle którego pewne kategorie obywateli zwolnione być mogą od podatków samodzielnych, przewidzianych w art. 28.

2) system skarbowości gmin miejskich oprócz należy:

- a) na samoistnych podatkach komunalnych,
- b) na samoistnych opłatach miejskich, w typach opłat już obecnie przez miasta pobieranych,
- c) na samoistnych podatkach spożywczych miejskich, o ile pewne miasta podatki te posiadają i pobierają.
- d) na dodatkach do państwowych podatków opłat i należności, uchwalonych w sposób przewidziany w ustawach gminnych i statutach miejskich, obowiązujących na terenie Małopolski, wymierzanych zaś i ściąganych przez państwowe władze skarbowe.

3) przepisy o skarbowości komunalnej miejskiej nie mogą oznaczać czasu trwania odnośnych postanowień podatkowych terminowo, np. na jeden lub dwa lata, jak to miało miejsce w ustawie o zasileniu finansów miejskich z 17 grudnia 1921 i w innych rozporządzeniach Ministerstwa spraw wewnętrznych, zatwierdzających pewne samoistne opłaty i dodatki miejskie na pewien oznaczony czasokres, przeważnie do końca 1923 r.

4) ze względu na ogromne zadłużenie się miast i t. d. pożyczkami krótkoterminowymi i ze względu na wzmożone znacznie wydatki komunalne, stopa dodatków do podatków, opłat i należności państwowych wynosić powinna od 50% począwszy wzwyż. Stopa procentowa zasadnicza dodatków do podatków powinna być dla wszystkich miast ta sama.

5) miasta nie mogą zadowolić się przewidzianymi w projekcie o doraźnej pomocy dla zarządów komunalnych 10% dodatkami do podatków konsumpcyjnych od trunków i zmuszone są ze względu na liczne wydatki domagać się wyższego udziału w dochodzie z tego podatku i to proporcjonalnie wyższego udziału, a to w stosunku do ich zaludnienia i obowiązków społecznych i kulturalnych, mianowicie:

- a) dla miast mających wyżej 100.000 mieszk. 50%
- b) " " " od 50 do 100.000 " 40%
- c) " " " niżej 50.000 " 30%

udziału w podatku konsumpcyjnym od trunków.

6) rząd przedłożył ciałom ustawodawczym Rzeczypospolitej projekt ustawy, zezwalającej miastom na pobieranie z początkiem każdego roku administracyjnego na poczet uchwalonych dodatków do podatków zaliczkowo kwot, z dodatków wedle preliminarza budżetowego wpłynąć mających, z tem, że definitywne rozliczenie nastąpi po wymierzeniu i ściągnięciu dotyczących podatków i dodatków.

7) w tych wypadkach, gdzie postanowienia państwowych władz wymiarowych mają automatyczny wpływ na odpisanie, zmniejszenie lub odroczenie dodatków miejskich, załatwienie przez władze państwowe powinno następować w porozumieniu i na podstawie opinii władz samorządowych miejskich:

8) zaskarżenie wymienionych kar skarbowych w drodze administracyjnej lub sądowej nie może uwalniać od obowiązku zabezpieczenia kary przez zapłacenie jej bez względu na wniesiony środek prawny.

9) termin odpowiedzi władz nadzorczych w przypadkach zatwierdzenia uchwalonych przez miasto samoistnych podatków lub opłat komunalnych wynosić powinien najwyżej 30 dni z tem, że o ile w tym czasie zawiadomienie urzędowe nie przyjdzie, miasta mają prawo pobierać uchwalone podatki komunalne.

10) zatwierdzeniu nie podlegają uchwały organów miejskich, dotyczące unormowania względnie podwyższenia opłat za używanie przemysłowych zakładów, przedsiębiorstw i instytucyj miejskich, jak elektrowni, rzeźni, gazowni, wodociągów miejskich, zakładów oczyszczania miasta,

miejskich kolei elektrycznych, szkół przez miasta utrzymywanych, łaźni, łazienek, chłodni, targowic i t. p.

11) przepisy wykonawcze do wszelkich ustaw podatkowych wydawane i ogłaszane być powinny równocześnie z samymi ustawami.

12) rozporządzenie wykonawcze do ustawy o opłatach od przeniesienia własności, jako niezgodne z brzmieniem ustawy, powinno być zmienione w tym kierunku, aby na rzecz miast, bez względu na ich wielkość i zaludnienie, zarówno wydzielonych jak niewydzielonych z powiatów, przypadało pełne 4% od transakcyj, dokonanych w ich okręgu administracyjnym, powiaty zaś autonomiczne pobierały 4% opłaty od aktów, zawartych w gminach wiejskich.

Działalność Miejskiego Domu Wychowawczego dla Młodzieży.

(Sprawozdanie roczne)

W lipcu 1923 roku upłynął rok od czasu, kiedy na polecenie Wydziału Opieki Społecznej dawny dom noclegowy przy ul. Cementarnej 10a skasowano i umieszczono w nim Miejski Dom Wychowawczy dla Młodzieży.

Pierwszymi pensjonarzami Doma Wychowawczego byli starsi chłopcy z Miejskich Domów Wychowawczych przy ul. Miłsza i Karolewskiej, liczący ponad 12 lat wieku. Było ich w dniu 8 sierpnia 26 chłopców. Tego samego miesiąca przybyło z „Gniazda” przy ul. Zgierskiej 4 chłopców, poczem co miesiąc z polecenia Wydziału lub Kuratorów przybywało stale po kilku chłopców, aż w maju 1923 r. liczba wychowañców dosięgła cyfry 53 chłopców, od 12 do 19 lat liczących.

Z powyżej przytoczonej liczby 2 chłopców uczęszcza do Gimnazjum Miejskiego, 4 do Szkoły Rzemiosł przy ul. Wodnej, 16 do szkół powszechnych dziennych i 31 do wieczornej szkoły dokształcającej, razem w szkołach 53 chłopców.

W rzemiosłach pomieszczonych jest 37 wychowañców, mianowicie: 15 w szewctwie, 9 w ślusarstwie, 4 w krawiectwie, 4 u mechanika, 2 w stolarstwie, 1 w rzeźbiarstwie, 1 w tapicerstwie i 1 u monterów.

Prócz pracy i nauki stosowane są w Zakładzie zajęcia kulturalne i rozrywkowe. Istnieje stały chór, zrazu na 2 głosy, a obecnie na 4. Urządza się przedstawienia, odczyty i obchody, naprzykład: obchód Mickiewicza, Kopernika i t. d.

Do rozrywek należą coranne o godz. 6-cj ćwiczenia gimnastyczne, ćwiczenia harcerskie na wolnem powietrzu i gra w piłkę nożną. Do gry w piłkę nożną istnieją 2 drużyny. Od lipca r. b. wprowadzona będzie gra w krokiet.

Niezależnie od tego odbywają się wycieczki zimą i latem. W maju r. b. były 2 wycieczki całodziennie do sąsiednich lasów. W lipcu i sierpniu r. b. są w planie wycieczki co niedziela.

Stan zdrowotny Miejskiego Doma Wychowawczego dla Młodzieży jest zadowalający, o czem najlepiej świadczy przyrost wagi u wychowañców, wynoszący w ciągu roku średnio od 4 do 8 kg.

Już kilkamiesięczne doświadczenie wskazało Wydziałowi, iż umieszczanie wychowañców Miejskiego Doma Wychowawczego na praktyce w prywatnych zakładach nie osiąga zamierzonego celu, gdyż chłopcy używani

są głównie do postąg domowych, mało korzystając z wiadomości fachowych. Niektórzy chłopcy przez dłuższy okres czasu znajdowania się w prywatnych zakładach nie nabyli nawet elementarnych zasad danego zawodu. Wobec tego Wydział w październiku 1922 r. postanowił zreorganizować ten dział wychowania chłopców przez stworzenie własnych warsztatów, oraz amieszczanie chłopców w warsztatach miejskich.

Z braku funduszków nie można było zorganizować jednocześnie kilka warsztatów, skutkiem czego narazie zorganizowano 2 warsztaty: szewski i stolarski.

Warsztat szewski prowadzony jest przez specjalnie zaangażowanego majstra, który uczy chłopców kunsztu szewskiego. W początkach pracowało w warsztacie szewskim 8 wychowawców, którzy już po 3-miesięcznym pobycie zaczęli robić nowe obuwie. Obecnie w warsztacie szewskim praktykuje 15 wychowawców, wyrabiając nowe obuwie oraz reparując stare. Obuwie wyrabia się przeważnie dla Miejskich Domów Wychowawczych. W okresie sprawozdawczym wykonano 287 par nowego obuwia, oraz naprawiono 621 para starego obuwia. Należy nadmienić, że wydajność pracy warsztatu szewskiego nie dosięgła możliwych wyników jedynie tylko z braku środków finansowych na zakup skóry. O tem, jaką korzyść materialną dla Wydziału przyniósł warsztat szewski, może świadczyć fakt, iż wyrobione w warsztacie szewskim nowe obuwie kosztowało Wydział 51.000.000 mk. wtedy, gdy przy zakupie tegoż obuwia w prywatnych zakładach Wydział wydatkowałby 76.000.000 mk. Reparacja starego obuwia kosztowała 13.000.000 mk. wtedy, gdy także reparacja w prywatnych zakładach kosztowałaby 19.000.000 mk. (po cenach rynkowych).

W warsztacie stolarskim praktykuje 4 chłopców pod kierunkiem 2 specjalnie zaangażowanych stolarzy. Narazie z braku funduszków przygotowywane są plany i rysunki stołów, stółków, szafek i bufetów. Gdyby Wydział posiadał odpowiednie fundusze na zakup drzewa, warsztat stolarski przyniósłby Wydziałowi duże korzyści, gdyż wszelkie meble, potrzebne dla Miejskich Domów Wychowawczych, byłyby przez warsztat stolarski wykonywane po cenach minimalnych.

Od kilku miesięcy Wydział rozpoczął odbieranie chłopców z prywatnych przedsiębiorstw, celem amieszczenia ich w warsztatach miejskich. Narazie chłopcy przyjmowani są do warsztatów Wydziału Zdrowotności i do warsztatów Wydziału Badownictwa. W krótkim czasie wszyscy ci wychowawcy, którzy dotąd przebywają jeszcze na praktyce u prywatnych rzemieślników, zostaną wycofani stamtąd i amieszczeni w warsztatach miejskich.

Dział sprawozdawczy.

Protokół.

2 (I sesji) posiedzenia Rady
Miejskiej.

Łódź, dn. 30 lipca 1923 r.

Komplet radnych: 75, obecnych radnych: 63.
Komplet członków Magistratu: 11, obecnych
członków Magistratu 11.

Posiedzenie otworzył o g. 8 m. 5 wiecz.
przewodniczący Rady Miejskiej r. dr. Bpolsław
Fichna, zaprosiwszy rr. Cyrańskiego Adama i
Dworznieckiego Klemensa jako członków Pre-

zydjum ex officio, oraz dyrektora Biura Rady
Miejskiej p. Pawła Rundo do prowadzenia pro-
tokółu.

Przed przystąpieniem [do porządku dzien-
nego przewodniczący wygłasza przemówienie
okolicznościowe z racji rozpoczęcia prac nowo-
wybranej korporacji miejskiej.]

Przyjęto do wiadomości:

1. Zawiadomienia radnych: Kenigsberga,
Pfeiffera, dr. Schweiga i Tujakowskiego, uspra-
wiedliwiających nieobecność swą na posiedze-
niu w dniu dzisiejszym.

2. Komunikaty Prezydjum, że zgodnie z
art. 16 tymczasowej ustawy o samorządzie
miejskim, na miejsce radnych:

Adamskiego Władysława, Bednarczyka Józefa, Cynarskiego Marjana, Folkierskiego Karola, Groszkowskiego Wiktora, Kruczkowskiego Franciszka, Kulamowicza Ignacego, Muszyńskiego Józefa, Wojewódzkiego Wacława, powołanych uchwałą Rady Miejskiej z dnia 24 lipca 1923 r. na członków Magistratu, weszli do Rady obywatele:

Bińkowska Anna, Romanowski Bolesław, Bartczak Stanisław, Turski Franciszek, Rogowski Ludwik, Macher Edward, Mazurowski Bronisław, Kołodziejczak Walenty, Braun Jan, jako zastępcy z tychże list kandydatów.

3. a) Petycję Polsk. Tow. Czerwonego Krzyża z dnia 27 lipca r. b. w sprawie zaofiarowania ewent. oddania w wieczystą dzierżawę placu pod budowę szpitala dla gruźliczych,

b) oświadczenie Prezydum, że sprawa przekazana została Magistratowi dla zajęcia stanowiska w terminie 2-tygodniowym, poczem przydzielona zostanie Komisji do spraw ogólnych celem rozpatrzenia i przedłożenia Radzie Miejskiej konkretnego wniosku,

4. a) Zaproszenie Poselstwa Republiki Czesko-Słowackiej w Warszawie, w imieniu Związku Miast Czesko Słowackich o delegowanie przedstawicieli m. Łodzi na Wystawę, urządzaną przez wymieniony Związek Miast, odbyć się mającą w Pradze Czeskiej od 2-go do 9-go września r. b.

b) oświadczenie, że w sprawie tej Prezydum zajmie stanowisko, o czem nie omieszka w swoim czasie zawiadomić Rady Miejskiej.

Wybrano:

I. do Prezydum Rady Miejskiej na rok kalendarzowy 1923:

a) na zastępców przewodniczącego Rady Miejskiej:

rr. Dr. Garlińskiego Władysława, Dr. Rosenblatta Jerzego i Rapalskiego Stanisława,

b) na sekretarzy:

rr. Credo Wiktorję, Cyrańskiego Adama, Dworznieckiego Klemensa, Grassa Ottona, Pałkowskiego Tadeusza, Poznańskiego Chaima Lejba, Wojakowskiego Rajmunda,

(Wyborów dokonano na zasadach proporcjonalności).

II. do stałych komisji radzieckich na rok kalendarzowy 1923:

a) Komisja Skarbowo-Budżetowa:

Andrzejak Marjan, Grass Otton, Fiedler Zygmunt, Idźkowski Antoni, Karliński Klemens, Kempner Rafał, Macher Edward, Mazurowski

Bronisław, Mendelson Uszer Izrael, Poznański Chaim Lejb, Praszkiel Gerson, Rosensal Maksymiljan, Turski Franciszek, Waszkiewicz Franciszek i Zubert Józef.

b) Komisja do Spraw Ogólnych:

Dr. Arct Jakób, Bialer Izaak Majer, Cyrański Adam, Holenderski Lew, ks. Kaczyński Dominik, Knor Aleksander, Lichtenstein Izrael, Minberg Lejb Jakób, Pałkowski Tadeusz, Pawlak Michał, Rapalski Stanisław, Rzewski Aleksy, Romanowski Bolesław, Seidler Oskar, Wolczyński Józef.

c) Komisja Regulaminowo-Prawna:

Dworzniecki Klemens, Dr. Garliński Władysław, Kempner Rafał, Kuk Ludwik, Nowacki Maksymiljan, Pałkowski Tadeusz, Pfeiffer Seweryn, Poznański Chaim Lejb, Rapalski Stanisław, Dr. Schweig Samuel, Stypułkowski Jan, Tujakowski Teodor.

d) Komisja Pracy:

Bartczak Stanisław, Bińkowska Anna, Czernik Antoni, Danielewicz Józef, Filbrich Robert, Milman Szmul, Pałkowski Tadeusz, Pfeiffer Seweryn, Pawlak Michał, Rode Leopold, Zubert Józef.

III. do Delegacji Miejskich, Komitetów wzgl. Komisji Specjalnych na czas trwania kadencji.—

1. Delegacja Wydziału Opieki Społecznej:

rr. Berman Chil Icek, Credo Wiktorja, Dębowski Leon, Danielewicz Józef, Filbrich Robert, ks. Kaczyński Dominik, Milman Szmul, Dr. Maczewski Maksymiljan, Nowicki Wojciech, Pawlak Michał, Przedpełska Marja, Rode Leopold, Rosensal Maksymiljan; ob. inż. Janowski Eugenjusz, Kulczyński, Kłuszyńska Dorota, Rumkowski Maks.

2. Delegacja Wydziału Finansowo-Rachunkowego:

rr. Andrzejak Marjan, Bialer Izaak Majer, Dworzniecki Klemens, Grass Otton, Idźkowski Antoni, Kempner Rafał, Macher Edward, Mazurowski Bronisław, Pfeiffer Seweryn, Waszkiewicz Franciszek, Wolczyński Józef; ob. Baumgarten Nuson, Credo Artur, Hamburgski Emanuel, Cstrowski Czesław.

3. Delegacja Wydziału Oświaty i Kultury:

rr. Bialer Izaak Majer, Braun Jan, Cyrański Adam, Holenderski Lew, Dr. Kopciński Stefan, Kurek Franciszek, Klim Reinhold, ks. Kaczyński Dominik, Lichtenstein Izrael, Nowacki

Maksymiljan, Przedpeńska Marja, Papis Kazimierz, Rzewski Aleksy, Weigelt Karol, Wojakowski Rajmund; ob. Dyrektor Frenkel Jeremjasz, Gorczykowski Piotr, Macińska Stanisława, Pasierbiński Jan, Tomczak, Wasilewski Tomasz.

4. Delegacja Wydziału Budownictwa:

rr. inż. Batkowski Stefan, Bartzak Stanisław, Dr. Garliński Władysław, Grass Otton, Kałużynski Franciszek, Kołodziejczak Walenty, Młotecki Józef, Milman Szmul, Praszquier Gerson, Romanowski Bolesław, Rosensal Maksymiljan, Turski Franciszek, Wagner Władysław; ob. Fein Marek, Kapłan Abram Majer, Meisling, inż. Stawiski, Wójciak Franciszek, inż. Zerbe Emil.

5. Delegacja Wydziału Zdrowia Publicznego:

rr. Dr. Arct Jakób, Bińkowska Anna, inż. Batkowski Stefan, Berman Chil Icek, Danielewicz Józef, Dr. Garliński Władysław, ks. Kaczyński Dominik, Dr. Maczewski Maksymiljan, Papis Kazimierz, Przedpeńska Marja, Rapalski Stanisław, Dr. Schweig Samuel, Seidler Oskar; ob. Dr. Jokel Kazimierz, Kaczmarek Andrzej, dr. Margolis Aleksander, dr. Schicht Eugenjusz, dr. Watten Ignacy.

6. Delegacja Wydziału Handlowo-Gospodarczego:

rr. Cyrański Adam, Credowa Wiktorja, Fiedler Zygmunt, Geppert Ignacy, Krasucki Mendel, Kuk Ludwik, Praszquier Gerson, Sobczak Michał, Słoniewski Stanisław, Tujakowski Teodor, Wojakowski Rajmund, Wagner Władysław, Zubert Józef; ob. Kalkstein Stanisław, Małecki, Lipszyc B., Wolski Kazimierz, Zientalski Antoni.

7. Delegacja Wydziału Statystycznego:

rr. Fichna Bolesław, Mazurowski Bronisław, Tujakowski Teodor; ob. Hertz Mieczysław, dr. Skalski Stanisław, dr. Tartakower.

8. Delegacja Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich.

rr. inż. Batkowski Stefan, Dworzniecki Klemens, Fiedler Zygmunt, dr. Garliński Władysław, Grass Otton, Pfeiffer Seweryn, Poznański Chaim Lejb, Praszquier Gerson, Rzewski Aleksy, Stypułkowski Jan; ob. dr. Biederman Paweł, Heiman Edward, Małewski, Meisling, Rosenberg.

9. Delegacja Wydziału Wodociągów i Kanalizacji:

rr. dr. Arct Jakób, inż. Batkowski Stefan, Bartzak Stanisław, dr. Garliński Władysław, Geppert Ignacy, Kempner Rafał, Klim Reinhold, Praszquier Gerson, Romanowski Bolesław, Rzewski Aleksy, Rapalski Stanisław, dr. Rosenblatt Jerzy, Wagner Władysław, Stypułkowski Jan.

10. Rada Nadzorcza do Spraw Gazowni Miejskiej:

rr. inż. Batkowski, Geppert Ignacy. Mincberg Lejb Jakób, Pałkowski Tadeusz, Rapalski Stanisław, Rzewski Aleksy, Stypułkowski Jan; ob. Durko, Pogonowski Józef, inż. Zerbe Emil.

11. Komisja Stała dla Zakupu Gruntu:

rr. Dębowski Leon, Geppert Ignacy, Grass Otton, Mendelsohn Uszer Izrael, Słoniewski Stanisław, Sobczak Michał, Turaki Franciszek, Wolczyński Józef.

12. Komisja Teatralna:

rr. Bechner Zygmunt, Idźkowski Antoni, Remiszewski Antoni; ob. dyr. Brandstädter, dyr. Gajewicz Leon, Kaźmierczak Józef.

13. Komisja Powszechnego Nauczania:

rr. Bialer Tobiasz, dr. Kopciński Stefan, Nowacki Maksymiljan, Papis Kazimierz.

14. Komitet Budowy Szkół Powszechnych:

rr. Braun Jan, Cynarski Marjan — Prezydent, inż. Folkierski Karol — ławnik Wydziału Budownictwa, Groszkowski Wiktor — wiceprezydent, Hajkowski Zygmunt, Kruczkowski Franciszek — ławnicy Wydziału Oświaty i Kultury, Krasucki Mendel, Remiszewski Antoni, Stypułkowski Jan, inż. Wojewódzki Waclaw — wiceprezydent; ob. dr. Jarosz Jan — Kurator Okręgu Szkolnego Łódzkiego, Krzywobłocki Bolesław — Wizytator Okręgu Szkolnego Łódzkiego, Inspektor Szkolny m. Łodzi, inż. Lisowski Wiesław — Naczelnik Wydziału Budownictwa, dr. Skalski Stanisław — Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia, inż. Sunderland Rudolf — przedstawiciel Okręgowej Dyrekcji Robót Publicznych Województwa Łódzkiego, Waltratus Jan — Naczelnik Wydziału Oświaty i Kultury.

15. Komitet Budowy Domu Ludowego:

rr. Bechner Zygmunt, Danielewicz Józef, Kuk Ludwik, Rogowski Ludwik, Remiszewski Antoni, Sobczak Michał, Wagner Władysław;

Weigelt Karol, Wolczyński Józef; ob. Bielecki, Credo Artur, Działarski Józef, Fein Marek, Jaśniewicz, Karczewski, Richter Jan, inż. Stawiski.

Wyborów dokonano przez akłamację na zasadzie listy kompromisowej, przedstawionej przez Konwent Seniorów.

Uchwalono:

A. W sprawach objętych porządkiem dziennym:

I. W sprawie zmiany art. 2 i 6 Instrukcji dla zarządzania Gazownią Miejską, uchwalonej postanowieniem Rady z dnia 17 lipca 1922 r.

W związku z powiększeniem składu osobowego Rady Nadzorczej dla spraw Gazowni Miejskiej, nadać ust. pierwszemu art. 2 i 6 Instrukcji brzmienie następujące:

art. 2. Rada składa się z 7 miu radnych, z 3-ch członków Magistratu i z 3 ch członków z pośród obywateli miasta.

art. 6. Dla ważności uchwał potrzebna jest obecność przewodniczącego lub jego zastępcy, tudzież przynajmniej 6-ciu członków Rady.

II. W sprawie Konwentu Seniorów:

Następujący wniosek Prezydjum Rady Miejskiej:

W skład Konwentu Seniorów wchodzi Prezydja poszczególnych klubów radzieckich, liczących conajmniej 3 ch członków; klubom, liczącym mniej niż 3-ch członków, pozostawia się możność połączenia celem delegowania swego przedstawiciela do Konwentu.

III. W sprawie wyborów:

1. Komitetu Budowy Teatru Miejskiego,
2. Państwowej Rady Kolejowej,
3. Dyrekcyjnej Rady Kolejowej,
4. Rady Szkolnej Okręgu m. Łodzi,
5. Rady Szkolnej Okręgu Łódzkiego,
6. Radców ubezpieczeniowych,— przekazać sprawę Konwentowi Se-

niorów, celem przedstawienia listy kompromisowej.

IV. W sprawie wyborów delegatów m. Łodzi na Zjazd Związku Miast Polskich:

Zgodnie z art. 22 Dekretu Tymczasowego o Samorządzie Miejskim, przekazać sprawę Konwentowi Seniorów, celem ostatecznego załatwienia na prawach Rady Miejskiej.

V. W sprawie Regulaminu Obrad Rady Miejskiej:

Następujący wniosek Prezydjum Rady Miejskiej:

Uznać za obowiązujące Regulaminy Obrad Rady Miejskiej oraz Komisj Radzieckich, uchwalone przez Radę w dniu 27 sierpnia 1919 roku, do czasu zadecydowania tej sprawy przez Radę Miejską na zasadzie wniosków, przedłożonych przez Komisję Regulaminowo-Prawną.

B. Poza porządkiem dziennym za uznaniem nagłości:

I. W sprawie umieszczenia krzyża w sali obrad Rady Miejskiej:

1. uznać nagłość wniosku r. Credowej i tow.,

2. sprawę skierować w trybie zwykłym do Komisji do Spraw Ogólnych. (rr. Minberg i Praszkiar w imieniu reprezentowanych przez siebie ugrupowań radzieckich oświadczyli, że nie biorą udziału w głosowaniu nad sprawą powyższą).

II. W sprawie bicia i strzelania do robotników przez Poliję Łódzką:

1) uznać nagłość właściwych wniosków r. Holenderskiego i tow. oraz frakcji radnych P. P. S.,

2) sprawę przekazać Komisji do Spraw Ogólnych w trybie zwykłym.

III. W sprawie walki z drożyzną:

1) uznać nagłość wniosku r. Holenderskiego i tow.

2) sprawę przekazać Komisji do Spraw Ogólnych w trybie zwykłym.

IV. W sprawie ochrony lokatorów:

1) uznać nagłość wniosku r. Hołenderskiego i tow.

2) sprawę przekazać Komisji do Spraw Ogólnych w trybie zwykłym.

V. W sprawie wystąpienia do Najwyższego Trybunału Administracyjnego o unieważnienie wyborów do Rady Miejskiej m. Łodzi, dokonanych w dniu 13 maja r. b., wzgl. sięgnięcie z Głównego Komitetu Wyborczego kwoty, jaką miasto ewent. wydać będzie zmuszone na przeprowadzenie wyborów ponownych:

1) uchylić nagłość wniosku frakcji radnych P. P. S.

2) sprawę przekazać Komisji Regulaminowo-Prawnej w trybie zwykłym.

Z powodu wyczerpania porządku dziennego, przewodniczący o godz. 12 min. 35 w nocy ogłasza posiedzenie za zamkniętą.

Przewodniczący: (—) dr. B. Fichna.

Prowadzący protokół: (—) P. Rundo.

Kronika miejska.

— **Godziny przyjęć p. prezydenta m. Łodzi.** Prezydent m. Łodzi, p. Cynarski, przyjmować będzie interesantów w poniedziałki, środy, czwartki i piątki od godz. 11—12 w poł.

PP. wiceprezydenci i ławnicy przyjmowani będą przez p. prezydenta w godzinach urzędowych o każdej porze.

— **Delegacja Magistratu w Warszawie.** W dn. 31 lipca bawiła w Warszawie delegacja Magistratu łódzkiego w osobach p. prez. Cynarskiego i wiceprez. Groszkowskiego, w celu uzyskania pożyczki rządowej na pokrycie bieżących i dawniejszych

zobowiązań zarządu miejskiego. Wysokość niezbędnej dla uregulowania najpilniejszych spraw finansowych pożyczki określono ryczałtowo na sumę 10 miliardów mkp. Postulaty Magistratu znalazły pełne zrozumienie i życzliwe przyjęcie zarówno w Wydziale Samorządowym Min. Spr. Wewn., jak i w Min. Skarbu. Sprawa udzielenia pożyczki rządowej będzie niewątpliwie zatwierdzona pomysłnie dla miasta już w najbliższej przyszłości. Pewna zwłoka w tym względzie wywołana została jedynie koniecznością dokładniejszego amotywowania złożonego przez Magistrat memorału, w szczególności zaś — żądaniem dodatkowego przedłożenia władzom centralnym stanu finansów miejskich na dn. 1 sierpnia.

Pomyślne wyniki konferencji w Ministerstwach i uzyskanie 10 miliardowej pożyczki nie rozwiążą jednak — rzecz prosta — wszystkich trudności finansowych, z jakimi borykać się musi stale zarząd m. Łodzi wobec wciąż wzrastającej drożyzny i dewaluacji znaku obiegowego. Dopiero oczekiwane na jesieni wprowadzenie w życie nowej ustawy o uregulowaniu skarbowości związków komunalnych oraz rozszerzenie miejskiego systemu podatkowego pozwoli oprzeć sprawę sanacji finansów samorządowych na trwałym gruncie i przystosować wpływy komunalne do wciąż zwiększających się wydatków.

— **Z Wydziału podatkowego.** Z dn. 1 sierpnia objął urządowanie ławnik Wydziału podatkowego, p. Ignacy Kalamowicz. P. ławnik Kalamowicz, który jest znawcą stosunków skarbowych i specjalistą w dziedzinie podatkowości, opracował już szeroko zakrojony plan wyzyskania nowych źródeł podatkowych oraz rozszerzenia i pogłębienia już istniejących. Plan podatkowy p. ławnika Kalamowicza ma zapewnić poparcie i przyjęcie przez Radę Miejską. W dniu objęcia urzędowa-

nia p. ławnik Kalamowicz, przy udziale dyrektora Wydziału podatkowego, p. dr. Weisberga, odbył konferencję z p. wiceprez. Groszkowskim, na której ustalono program przyszłych prac i zamierzeń.

— **Kary za niedopełnienie obowiązku szkolnego.** W tygodniu od 16. VII. do 21. VII. r. b. za nieposyłanie dzieci do szkoły z wyroków Komisji Powszechnego Nauczania odbyli kary aresztu.

1) Przybylski Andrzej, N.-Targowa 5, — 3 dni. 2) Szuster Franciszka Rokicińska 31 — 1 dzień. 3) Majewski Józef, Marysińska 12 — 1 dzień. 4) Gerak Marja, Zawiszy 38—1 dzień. 5) Sojka Władysław, Franciszkańska 38 — 1 dzień. 6) Okupski Grzegorz, Rajtera 11 — 1 dzień. 7) Finkiel-sztajn Icek, Skwerowa 22 — 1 dzień. 8) Kulacki Antoni, Ruska 7—1 dzień.

W tygodniu od dnia 23 do 28 lipca r. b. za nieposyłanie do szkoły z wyroków Komisji Powszechnego Nauczania odbyli kary aresztu.

1) Gancierz Stanisław, Nowa 37— 2 dni; 2) Antezak Katarzyna, Feliksa 15 — 2 dni; 3) Winkler Zacharjasz, Szkolna 26 — 1 dzień; 4) Łuszczyńska Józefa, Batorego 13 — 2 dni; 5) Kudłacki Antoni, Ruska 7 — 1 dz.

— **Działalność miejskiego referatu wyborczego.** Referat wyborczy, mający za zadanie techniczne przygotowanie wyborów do Rady Miejskiej, rozpoczął swe czynności d. 20 marca 1923 r. Na odbytej w tym dniu z udziałem przedstawicieli Magistratu, Urzędu Wojewódzkiego oraz przewodniczącego Gł. Kom. Wyb. konferencji ustalono terminy wyborów. Ze względu na trudności, związane z wyszukaniem około 160 bezpłatnych lokali wyborczych, termin ogłoszenia wyborów wyznaczono na d. 11 kwietnia. Na siedzibę referatu wyznaczyły władze miejskie lokal komisji powszechnego nauczania.

Najważniejszą i najtrudniejszą pracą referatu był podział miasta na obwody wyborcze, gdyż chodziło o zapewnienie każdemu wyborcy najdogodniejszych warunków głosowania. W tym względzie referat nie korzystał zupełnie z podziału miasta na obwody przy wyborach do sejma, lecz zastosował podział nowy, kierując się efektywnymi liczbami wyborców. Duże trudności sprawiał w pracy podziałowej brak dokładnych planów miasta i danych topograficznych.

W akcji wyszukiwania lokali wyborczych referat oparł się głównie o lokale szkół powszechnych. Dzięki temu, przy pomocy Wydz. Gospod. Magistratu, referat wszystkie 162 lokale wyborcze otrzymał bezpłatnie. Terytorjalne przystosowanie lokali do obwodów było bardzo daleko posunięte; cyrkulacja rucha wyborców wykluczała krzyżowanie się, odległość lokali była minimalna (najwyżej 1/2 klm.).

Procedurę rejestracji wyborców oraz kwestjonariusz rejestracyjny dostosowano do układu listy wyborców oraz do akcji spisowej. W doborze personelu, układającego listy wyborców, kierownictwo referatu brało pod uwagę przede wszystkim kwestję zaufania, następnie zaś wprawny i czytelny, uniemożliwiający pomyłki, charakter pisma. Oczywiście, że przeprowadzano najskrupulatniej zasadę ścisłej kontroli pracy pracowników spisowych. Zaangażowano do niej ogółem 162 osoby, dzieląc je pomiędzy 28 t. zw. przodowników.

Dnia 10 kwietnia referat dostarczył Gł. Kom. Wyb. adresów wszystkich lokali wyborczych, 11 zaś posłał do prasy ogłoszenie p. Prezydenta o zarządzeniu wyborów. Dnia 19 kwietnia zostały zamknięte listy wyborców, a 20-go przesłane Gł. Kom. Wyb. Listy wyborcze zawierały ogółem 267.033 nazwisk.

W międzyczasie referat przy współdziałaniu Wydz. Handl.-Gosp.

przygotował całe wyposażenie komitetów wyborczych w niezbędne materiały; lokale wyborcze zostały uporządkowane i do swoich celów przygotowane.

Przebieg wyborów był — jak wiadomo — zupełnie spokojny, a niezbyt wysoka frekwencja (64 proc.) sprawiła, iż stłoczeń w lokalach wyborczych nie było.

W d. 17 lipca referat wyborczy wznowił swe czynności celem zlikwidowania akcji wyborczej, zamknięcia aktów i ściągnięcia materiałów wyborczych, pozostawionych w lokalach obwodowych do chwili uprawomocnienia się wyborów; jednocześnie referat w porozumieniu z Przewodniczącym Gł. Kom. Wyb. postanowił zabezpieczyć na przyszłość akta wyborcze, jako niezmiernie cenny i użyteczny materiał.

Finansowa strona wyborów przedstawia się w sposób następujący: Magistrat m. Łodzi otrzymał od rządu pożyczkę na wybory w wysokości 250 milionów, z których, po potrąceniu przez Bank Komunalny kosztów, prowizji i t. d., pozostało 245,874,000.— Sama ta nie mogła w żadnym razie być przekroczoną. Dzięki zaprowadzonym przez referat wyborczy oszczędnościom dotychczas wydatkowano na wybory tylko ogółem 231.781.516.— Mk., w czem najważniejszą pozycję stanowią diety członków miejscowych komitetów wyborczych (Mk. 123.771.200.—).

Zaznaczyć należy, że dodatni wynik akcji wyborczej zarówno pod względem organizacyjnym jak finansowym zawdzięczać należy w dużej mierze harmonijnemu współdziałaniu Gł. Kom. Wyb. z referatem wyborczym.

— **Wymiar państwowego podatku dochodowego.** Według sprawozdań Wydziału Podatkowego Magistratu, komisja wymiarowa wymierzyła państwowego podatku dochodowego za r. 1922 i 1923, do dnia

30. VI. b. r. włącznie, na samę Mk. 10.244.894.405.—

Na poczet samej tej wpłynęło:

I. Do Kasy Miejskiej:

za r. 1922 Mk. 5.526.648.700.—

% za zwłokę „ 883.685.895.—

za r. 1923 „ 978.147.875.—

II. Do Kasy Skarb. „ 1.124.484.400.—

Ogółem Mk. 8.512.966.870.—

— **Czytelnictwo w Łodzi.** Według sprawozdań miejskich bibliotek i wypożyczalni książek, stan czytelnictwa w Łodzi w m. czerwiec, wglęsnie w II kwartale r. b. przedstawiał się jak następują:

I. Miejska Biblioteka Pabliczna (czerwiec 1923): frekwencja czytelników — 1594, przeczytano ogółem 2924 dzieł; największą poczytnością cieszyły się działy literackie (958) oraz historyczno-geograficzny (503).

II. Miejska Centralna Biblioteka Pedagogiczna (czerwiec 1923): frekwencja czytelników — 167, przeczytano ogółem 236 dzieł; najbardziej poczytne działy pedagogiczne (117) i matematyczno-przyrodnicze (22).

III. I Miejska wypożyczalnia książek dla dzieci i młodzieży (II-gi kwartał 1923); ogółem dzieł skatalogowanych było 3322, czytelników — 10.352, z tego chłopców 5931, dziewcząt 4421. Wiek czytelników wahał się w granicach 8—19 lat; najliczniejszą grupę stanowili czytelnicy 14-letni. Frekwencja w czytelnictwie ~ 1381 osób. Największą poczytnością cieszył się dział powieści historycznych.

IV. II Miejska Wypożyczalnia książek dla dzieci i młodzieży (czerwiec 1923). Frekwencja — 1416 osób, z tego chłopców 731, dziewcząt 685. Wypożyczono ogółem 1905 tomów. I tu największą poczytność wykazuje dział powieści historycznych (399). Dzieci czytających na miejscu było 1337, z tego chłopców 771, dziewcząt 566.

Obwieszczenie.

Magistrat m. Łodzi niniejszem podaje do wiadomości, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu reskrytem z dnia 20. 4. 1923 № 2167/23, zakomunikowanym przy piśmie Województwa Łódzkiego z dnia 27. 4. 1923 № Sm. 474/6, zatwierdziło uchwałę Magistrata z dnia 16. 3. 1923 w przedmiocie wprowadzenia na rzecz m. Łodzi komunalnego podatku od zwierząt domowych.

W myśl § 2 „Statutu o podatku od zwierząt domowych na rzecz m. Łodzi”, ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego № 23 z dnia 16. 6. 1923 oraz w Dzienniku Zarządu m. Łodzi № 26 z dnia 19. 6. 1923, podatek ten na rzecz kasy miejskiej wynosi rocznie od sztuki:

a) za konie, mały, osły w wieku od 2½ roku	po mk. 3.000.—
b) za buhaje, woły, krowy i jałowniki w wieku powyżej 6 miesięcy	„ „ 2.000.—
c) za cielęta w wieku ponad 4 tygodnie do 6 miesięcy	„ „ 1.000.—
d) za owce i kozy powyżej 6 miesięcy	„ „ 1.000.—
e) za świnię w wieku ponad 4 miesiące	„ „ 1.000.—

Podatek od zwierząt domowych na rzecz miasta pobrany będzie przez organa Policji Państwowej m. Łodzi jednocześnie z państwowym zasadniczym podatkiem od zwierząt domowych.

Łódź, dnia 30 lipca 1923 r.

MAGISTRAT m. ŁODZI

p. o. Przewodniczącego Wydziału: Prezydent (—) Cynarski.
(—) Dr. Weisberg.

Ogłoszenie.

W związku z obwieszczeniem, amieszczonym w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego z dnia 14. 7. 1923 r. (№ 27) i w „Dzienniku Zarządu m. Łodzi” z dnia 17. 7. 1923 (№ 30) w sprawie złożenia przez przedsiębiorców, posiadających patenty przemysłowe lub handlowe, wykazów ofiejalistów i robotników, w ich przedsiębiorstwach zatrudnionych, a to celem dokonania przez Oddział Podatkowy wymiaru podatku szkolnego i na opiekę społeczną za rok 1923, Magistrat m. Łodzi wyjaśnia, że wykazy wspomniane, ściśle według podanego wzoru sporządzone, powinny osoby zainteresowane doręczyć Oddziałowi Podatkowemu w terminie do dnia 15 sierpnia r. b.

Łódź, dnia 27 lipca 1923 r.

MAGISTRAT m. ŁODZI

Prezydent (—) Cynarski.

p. o. Przewodniczącego Wydziału:
(—) Dr. Weisberg.

Treść numeru 33-go:

Reforma finansów Państwa a skarbowość komunalna (Dokończenie) —
 Działalność Miejskiego Domu Wychowawczego dla Młodzieży.—

Dział sprawozdawczy.

Protokół 2 posiedzenia Rady Miejskiej z dnia 30 lipca 1923 roku —

Kronika miejska.—

Licytacje przymusowe.

Urząd Sekwestracyjny m. Łodzi niniejszem podaje do wiadomości, że w dniu 8 sierpnia 1923 r. odbędą się licytacje ruchomości niżej podanych osób, za niewpłacone podatki: Borowieckiego Wolfa, Brzezińska 10, 1000 szt. desek sosnowych. Opatowskiego, Zawadzka 21, zegar stojący. Kinrusa E. Zawadzka 17, szafa. Polewskiego Wolfa, Zawadzka 17, zegar i kredens. Szlamy Szwarcbauma, Zawadzka 33, tremo. Szwarcbauma Abrama, Zawadzka 33, szafa, zegar. Gutmana Michała, Zawadzka 40, szafa. Landau N. Zawadzka 52, szafa. Mojżesza Zylberna, Nowo-Cegielniana 37, szafa. Herszenberga M. A. Piotrkowska 123, szafa, tremo. Brajtbarde Moszka. Al. I-go Maja 9, szafa. Bielawskiego Marksa, Piotrkowska 58, kasa i szt. towaru. Milrada Jakóba, Piotrkowskiej 20, 2 szt. towaru. Wentkowska A. Dzielna 30, szafa. Manela I. Kilińskiego 14, tremo. M. Dobrzyńskiego, Cegielniana 19, szafa. Wajlanda R. Cegielniana 39, 2 lustra. Heligota Abr. N.-Cegielnianej 4, szafa. Cymmermana Sz. Cegielniana 7, szafa. Mange T. R. Piotrkowska 22, 10 szt. towaru. Wolezyńskiego, Konstanyńska 15, biurko, otomana. Szkalara Jakóba, Cegielniana 45, postament w sklepie. Kahana L. Nawrot 7, stół stołowy, 6 krzesel, kredens, maszyna do szycia. Babiacki A. Pańska 77, zegar. Radomski M. Drewnow-4, 2 materace. Cześniaka T. Drewnowska 16, 2 szafy. Radaezy E. Jerzego 20, 10 st. kub. sosn. drzewa. Steimana E. Piotrkowska 120, szafa. Moszkowicza H. Północna 8, krzesło. Laksenbarga L. Północna 8, krzesło.

Dnia 9 sierpnia 1923 r. o godz. 9-ej rano: Lichtensztajna L. M. Południowa 20, 2 szafy, kanapa. Schweikerta K. Al. Kościuszki 85, fortepian. Ingstera Józefa, Ewangelicka 5, zegar stołowy, pianino, szafa. Grossajta I. Piotrkowska 211, kasa ogniotrwała, 150 szt. towaru E. Hołodrowicza, Rzgowska 57, szafa. Kiełkiewicza Adama, Rzgowska 61, stół. Cerbe Samuela, Piotrkowska 290, tremo. Karpikowej J. Rzgowska 21, tremo. Sierakowiaka A. W. Napiórkowskiego 9, tremo, otomana. Sztajnsznajdra Jakóba, Cegielniana 47, szafa do rzeczy. Rotberga M. Przejazd 30, zegar ścienny daży.

Miejski Urząd Sekwestracyjny.

Redaktor: **Bolesław Dudziński.**

Wydawnictwo Zarządu Miasta Łodzi.

Odbito w tłoczni B-ci Holcman w Łodzi ul. Zawadzka № 7.